

Groupe Espérantiste Périgourdin (GEP)

Cours d'espéranto, conférences, expositions...

17 lotissement de l'aérodrome 24330 BASSILLAC Tél. : 05 53 54 49 71

<http://esperanto-gep.asso.fr> esperantoperigord@yahoo.fr

Présidents d'honneur : Jacques GREGOIRE et Jacques RAVARY.

Président : Claude LABETAA, 17, lotissement de l'aérodrome, 24330 Bassillac.

05 53 54 49 71 labetaa.claude@wanadoo.fr

Vice-président : Maurice JUY, Les Campagnolles, 24370 Calviac en Périgord.

05 53 59 60 27 monique.juy@wanadoo.fr

Vice-président : Ange MATEO, 24330 Bassillac.

06 88 74 94 78 angemateo@yahoo.fr

Secrétaire : Martine DEMOUY, 114 bis, rue des Remparts, 24000 Périgueux.

05 53 09 69 82 martine.demouy@wanadoo.fr

Secrétaire adjointe : Michèle DELPEY, 6, rue du Châtelou, 24000 Périgueux.

05 53 09 30 88

Trésorière : Dinah MACKENZIE PEERS, Le Perrier, 24510 Limeuil.

05 53 73 96 47 dmacp@orange.fr

Trésorière adjointe : Anne-Marie GALESNE, 96, rue Gambetta, 24000 Périgueux

05 53 53 94 13 anne-marie.galesne@orange.fr

Déléguée auprès des jeunes : Alexia AUGRAS, 121, boulevard du Petit Change, 24000

Périgueux 06 89 15 89 24 alexia.augras@orange.fr

Relais locaux (des espérantistes près de chez vous) :

Périgueux : Anne-Marie GALESNE (trésorière adjointe, coordonnées ci-dessus).

Bergeracois : Luc BAHIN, Le Pouyolou, 24140 Beauregard et Bassac.

05 53 80 09 38 luc.bahin@free.fr

Mussidanais : Richard RIO, 25 rue Arzens, 24400 Mussidan.

05 53 82 69 71 r.rio@laposte.net

Ribéracois : Jean-Claude MARTIN, 39 bis, rue des Mobiles de Coulmiers, 24600 Ribérac.

05 53 91 82 93 pjcmartin24@orange.fr

Sarladais : Maurice JUY (vice-président, coordonnées ci-dessus).

Informilo / Bulletin d'information

Rédaction collégiale. Mise en page Claude Labetaa. Envoyez vos documents, si possible en format numérique à labetaa.claude@wanadoo.fr, avant le :

1er février pour le n° du printemps

1er mai pour le n° de l'été

1er août pour le n° de l'automne

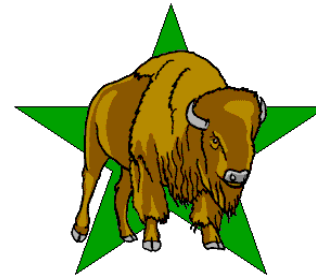
1er novembre pour le n° de l'hiver.

Appel à cotisations 2013 (de sept 2012 à août 2013)

Sauf erreur de notre part, vous êtes dans la situation suivante : service gratuit

adh 2012 sout 2012 adh 2013 sout 2013 veuillez régler :

Vous pouvez choisir : le soutien, 12 euros, pour recevoir quatre numéros par an, ou la cotisation complète, 25 euros, qui ouvre l'accès aux cours gratuits et nous soutient dans nos différentes actions d'information et de diffusion de l'espéranto.

ESPERANTO

Périgord

INFORMILO n-ro 91

Printempo 2013

Le bulletin d'information du Groupe Espérantiste Périgourdin, trimestriel en français et en espéranto.

Michaël Bronstein a chanté pour nous en janvier (pages centrales)

- La Angulo de la poeto: Edwin de Kock page 4
- Textes en espéranto : Fêtes basques, hérisson page 8
- Espéranto par internet avec un collègue suisse page 10

kaj tiel plu...

Le GEP a participé à l'hommage rendu à Stéphane Hessel

La manifestation, organisée par l'Université Populaire en Périgord, a eu lieu à Périgueux, devant l'arbre de la Liberté, le jeudi 8 mars, jour des obsèques de Stéphane Hessel. Rappelons que, avec l'accord de Stéphane Hessel et de son éditrice, "Indignez-vous" avait été traduit par un collectif en espéranto.

Six Périgourds aux Issambres (83)

Du 9 au 16 mars 2013, six d'entre nous viennent de participer aux Issambres, dans le Var, à une semaine d'espéranto au soleil, avec des cours sur trois niveaux. Compte-rendu dans le prochain bulletin.

Notre "laborgrupo" en quête de traductions

Le laborgrupo, notre groupe de travail, vient de terminer la traduction en espéranto d'un document du Musée d'Art et d'Archéologie du Périgord (MAAP), 22, cours Tourny à Périgueux : le dépliant "plan du musée".

Le fichier "pdf" de la traduction est disponible, à l'intention des touristes espérantophones, sur une nouvelle page de notre site internet à l'adresse <http://esperanto-gep.asso.fr/eo-tradukoj.html>. Nous remercions Madame Merlin-Anglade, Conservateur en chef, d'avoir accepté le principe d'un lien vers cette page sur le site internet du musée (<http://www.perigueux-maap.fr>).

Cette nouvelle page sera enrichie petit à petit par nos productions. N'hésitez pas à nous communiquer, sous forme numérique ou non, des documents à traduire dans les domaines les plus divers : officiels, touristiques...

Jean-Alban BERGONIE et l'espéranto

L'Institut Bergonié est le Centre Régional de Lutte contre le Cancer de Bordeaux et du Sud-Ouest..

La Fondation Bergonié doit son nom au professeur Jean-Alban Bergonié (1857-1925), personnalité scientifique éminente, un des inventeurs et promoteurs des Centres de Lutte contre le Cancer en France.

Bergonié est né à Casseneuil (Lot-et-Garonne). Après des études secondaires à Marmande, il fait des études de médecine et de sciences à Bordeaux. Licencié en sciences physiques en 1880, en sciences naturelles en 1881, il est docteur en médecine puis agrégé en 1885. En 1891, à l'âge de 34 ans, il devient titulaire de la chaire de physique.

à partir du 15 avril : plusieurs stages à Kvinpetalo (15, rue du Lavoisier, 86410 Bouresse). Détails : <http://gresillon.org/>

20-27 avril 2013 au château de Grésillon (St Martin d'Arcé, 49150 Baugé) : stages, examens B1, B2 ou C1. Détails : <http://gresillon.org/>

4-11 mai 2013, à Artigues-près-Bordeaux : Congrès national d'espéranto "Bordeaux 2013", commun avec le congrès international des Cheminots. Inscriptions encore possibles ; nous consulter.

11-14 mai 2013 : Andrej Grigorjev, journaliste sibérien invité du GEP.

25-26 mai 2013 : plusieurs niveaux de stage organisés à Cheniers (Creuse) par Espéranto-Indre et Espéranto-Limousin (nous consulter).

26 mai 2013 : Faites bio, Fête écologique, au foyer socio-culturel de Trélissac. Le GEP y tiendra à nouveau un stand.

8 juin 2013 : deuxième session mondiale des examens "KER".

réservez le 22 juin 2013 pour notre Assemblée Générale à Bassillac.

20-27 juillet 2013 : 98ème Congrès Universel à Reykjavik (Islande).

Ni ridu aŭ ridetu...

Iun nokton iu sonoras ĉe la pordo de kuracisto. La vetero estas tre malbona; pluvas kaj ventegas. La kuracisto ellitiĝas, malfermas sian fenestron kaj ekvidas viron sube.

- Doktoro, ekkrias la viro. Ĉu vi povas veturigi min ĝis mia fratino? Ŝi loĝas kvin kilometrojn for de ĉi tie. Urĝegas!

- Jes, diras la kuracisto.

- Kiom estas via prezo?

- Dudek eŭroj.

- Bone. Ek!

La kuracisto fermas la fenestron, vestas sin kaj eligas sian aŭton el la garaĝo. Kiam ili finfine alvenas al la domo, la kliento elaŭtiĝas, donas dudek eŭrojn al la kuracisto kaj diras:

- Ne elaŭtiĝu, doktoro, ne indas. Mia fratino fartas tre bone.

- Kial do vi petis, ke mi veturigu vin ĉi tien?

- Ĉar ĉiuj taksiaŭtoj postulas kvardek eŭrojn por sama vojlongo.

Tiun rakonteton kaj tiun de la paĝo 3 esperantigis la grupo de Saint-Antoine el libreto, kiun antaŭe uzis Dorothee por lerni la francan.

ESPERANTO PAR INTERNET ET LE LOGICIEL SKYPE

Les 6, 7 et 8 février derniers et pour la deuxième année, nous avons animé, pour un collège suisse de Fribourg, un atelier de découverte de l'espéranto.

L'animation s'est déroulée depuis la salle d'informatique du CDDP de Périgueux. Il s'agissait pour les élèves suisses, 17 ans de moyenne d'âge, de journées thématiques au cours desquelles ils avaient choisi l'espéranto parmi différents thèmes proposés.

Outre le cours d'espéranto proprement dit, des liaisons audio et parfois vidéo ont été établies avec plusieurs pays : une enseignante hongroise, un jeune brésilien, un chinois proche de Shanghai. Puis un espagnol de Huelva nous a appelés de Yalta (Crimée), où il animait lui aussi des cours d'espéranto. Le dernier jour, un rendez-vous avait été convenu avec Michaël Bronstein : de retour dans sa ville de Tihvin, proche de Saint-Petersbourg, Michaël a chanté une chanson, en direct devant son ordinateur et en s'accompagnant à la guitare, puis a répondu aux questions préparées par les élèves au cours du stage.

En Dordogne, je remercie pour leurs participations Alexia, qui est intervenue depuis le CDDP, et Martine, qui a participé par Skype depuis son domicile. Un grand merci également au personnel du CDDP, où l'accueil a été excellent, notamment aux deux Thierry à la technique et à son directeur Max Gaillard. Ce dernier m'a même proposé de participer l'année prochaine à la journée des langues, afin de présenter l'espéranto au milieu enseignant.

Claude Labetaa

les huit élèves et leurs deux enseignants posent devant l'écran

En sus de son activité médicale et scientifique, J-A. Bergonié participe activement à l'évolution des grandes idées du siècle naissant. En particulier, il crée en 1902, dans l'annexe de la Faculté de Médecine de Bordeaux, une section espérantiste, en pensant que l'Espéranto pourrait devenir une langue auxiliaire utile en médecine afin que tous les articles médicaux puissent être compris de tous. Il sera ensuite membre de l'Association Mondiale des Médecins Espérantistes.

Extraits du dossier extra-médical de l'Institut Bergonié, par le Docteur J.M. Dilhuydy et le Professeur C. Lagarde.
Remis à Jacques Ravary par Joëlle et Guy

Eŭropa Himno

Muziko: Ludwig van Beethoven

Esperanta teksto: Umberto Broccatelli

Kantu kune amikaro,
Ni la ĝojon festas nun,
Nek rivero, nek montaro
Plu landlimoj estas nun.

Ho Eŭropo, hejmo nia,
Tro daŭradis la divid';
Nun brilegu belo via,
Ĉiu estas via id'.

Via flago kunfratigas
Homojn post milita temp',
Via leĝo nun kunigas
Civitanojn en konsent'.

De l' Malnova Kontinento
Ĵus ekstaris la popol',
Ĝvidas ĝin tre nova sento
Kaj kuniga forta vol'.

Sub la ŝildo de la juro
ni vivados en konkord'.
Tio estas nia ĵuro:
unu land' kaj unu sort'.

Jen ekzemplo por la mondo:
jen direkto, jen la voĵ':
tuthomara granda rondo
en la paco, en la ĝoj'!

trouvé par Dinah sur le site Eŭropa Esperanto-Unio : <http://www.europo.eu>

Eta Marko petas du eŭrojn al sia patrino.

- Sed, Marko, vi jam havas du eŭrojn. Kie ili estas ?
- Panjo, mi konas malriĉan virinon, kiu loĝas ĉe la fino de la strato. Ŝi nun havas miajn du eŭrojn.
- Bonege, infano mia. Estas tre afable, donaci vian monon al la kompatinda maljunulino. Jen du pliaj eŭroj. Sed, diru al mi, kial vi tiom ŝatas tiun maljunulinon ?
- Ĉar ŝi vendas ĉokoladon, respondas Marko.

LA ANGULO DE LA POETO

far Ange Mateo

Edwin de KOCK (1930) estas sudafrikana instruisto kaj usona civitano de 2000 kaj estas unu el la plej gravaj vivantaj Esperanto-poetoj. Li verkis la unuan peomon en 1955 kaj per originalaj poemoj kontribuis al multaj revuoj, antologioj kaj librokolektoj. Li verkis, tradukis kaj redaktis angle, esperante kaj afrikanse. Ellaboris teoriojn pri la metriko kaj la poezikreado. Lia lasta verko estas antologio de poezio kaj eseoj: « Sub Fremdaj Ĉieloj » (Serio Stafeto, 2007, 288 p.).

Kvar sezonoj de la koro

I. Somera nokto

Mi dormeme kuŝas lite,
kvazaŭ fiŝ' en blanka sonĝo,
de la luno dorlotite
ĝis la transtegmenta plonĝo
lantsubite glutis ĝin.
Mi nun aŭskultas la tenebron,
kaj ĉiu plankoknar' aŭ pin'
eĥigas plaŭdan sangofebzon.
La koro horojn fortamburas,
ritmas kvazaŭ mar' sur rokoj.
Pensoj sur la bordo kuras,
brue, kun mortantaj voko.
Min perturbas tiu vasto
batanta en la propra sin' -
la kosmo kvazaŭ mia gasto -
ĝis la dormoflus' forportas min.

II. Aŭtuna posttagmezo

Foliolange
arboj flustras,
korosange
karno flustras
pri aŭtuno.
Kalviĝas arboj
antaŭvente.
Mi kalviĝas
mortosente,
malgraŭ la suno.
Atendi torturas
Dum sablo de l' nuno
preteresusuras,
malgraŭ la suno.

dorloti = *dorloter, cajoler*
lanta = *lent*
knari = *grincer*
eĥo = *écho*
febzo = *fièvre*
sino = *sein*
gluti = *avalér*
pino = *pin*
plaŭdi = *clapoter*
vasta = *vaste*
fluso = *flot*

lango = *langue*
sango = *sang*
karno = *chair*
torturi = *torturer*
preter = *au-delà de, en passant*
susuri = *susurrer*
flustri = *chuchoter*
kalva = *chauve*
santo = *sentiment*
nuno = *présent*

LA ERINACO DE MIA ĜARDENO

Erinacoj estas multnombraj en nia kamparo, eĉ en niaj ĝardenoj ĉar ili ne multe timas homojn. Sed ili estas diskretaj kaj kutimas vivi nokte.

Kiom da erinacoj ni trovas sur niaj vojoj, nokte mortigitaj de aŭtoj! Ili tiel pagas sian kutimon serĉi nutraĵojn nokte traŭrante la vojojn tro malrapide aŭ nekonscie pri la danĝero.

Kiam oni tage vidas vivan erinaceton, ankaŭ tio ne bone aŭguras por ĝi: ofte ĝi malsanas kaj ĝia morto estas proksima, verŝajne pro diversaj venenoj dismetitaj sur la kampoj. Sed tiu, kiu vizitis mian ĝardenon dum iu griza decembra tago ŝajnis tute sana kaj vigla.

Ĝi malrapide paŝis tra la herbo kaj la legomĝardeno, kun la muzelo kontraŭ la grundo, serĉante, flarante, manĝante. Tiun mi sekvis por ĝin foti sed post diskreta kaj nebrua alproksimiĝado li montris al mi dum pluraj minutoj nur pikilplenan globon tutokupite de sia serĉado. Mi do atendis, ke ĝi bonvolu iomete levi la muzelon kaj montri siajn okulojn.

Ĉu ĝi rimarkis min? Unuafoje ĝi ŝajne flaris la aeron kaj aspektis scivole. Ĉu ĝi suspektis fremdan ĉeeston? Mi ne scias ĉar ĝi nenion montris rilate al tio. Ĝi daŭrigis sian serĉadon tra la ĝardeno kaj finfine atingis la legomĝardenon, traserĉis inter la brasikoj, kaj poste inter la poreoj. Tie mi faris la plej belajn fotojn. Sur tiu, kiun mi elektis por illustri la paĝon, oni povas vidi valerianon kaj poreon (kun folioj atakitaj de nimfoj). Tiam mi deziris, ke ĝi manĝu tiujn aĉajn nimfojn, kiuj detruas miajn poreojn. Sed eble ĝi jam havas sufiĉe da laboro kun la helikoj kaj limakoj, kiuj multnombriĝis pro tiu pluva aŭtuno... Fotinte ĝin plurfoje, mi foriris tiel diskrete, kiel mi antaŭe alproksimiĝis, mense dezirante al ĝi bonan apetiton.

Mi vidis denove mian pikan amikon la morgaŭan tagon kaj... ne plu dum la tuta vintro. Eble ĝi profitis kelkajn mildajn tagojn por sin nutri antaŭ pasigi la malvarman sezonon sub dolĉa ŝirmejo el branĉetoj kaj folioj.

Claude Labetaa

DU EŬSKAJ POPOLKUTIMOJ: OLENTZERO KAJ REĜA NOKTO

Mia persona nomo estas Menĉu. Mi loĝas en Dordonjo sed mi estas eŭska. Mi deziras skribi pri du eŭskaj popolkutimoj, kiuj nomiĝas « Olentzero » kaj « la Reĝa Nokto ».

En la eŭska lando Olentzero estas karbisto, kiu loĝas sur la monto kie li faras lignokarbon. Antaŭ Kristnasko, Olentzero iras al urboj kaj urbetoj kaj disdonas ŝtupojn al malriĉuloj por, ke frosto igu nenium suferi dum la kristnaska nokto. Kantantaroj iras almozpeti de domoj al domoj kun manekeno, kiu nomiĝas Olentzero kaj sidas sur seĝo.

La dua kutimo nomiĝas Reĝa Nokto kaj okazas la sesan de Januaro. Oni aranĝas kavalkadojn kun reĝoj kaj iliaj paĝioj.

Menĉu

Vi povas vidi Olentzeron kaj la reĝojn per la reto:

http://www.wat.tv/video/pays-basque-qui-est-olentzero-5gpl1_2eyxv_.htm

<http://www.youtube.com/watch?v=qbvulIVQi64>

Olentzero sidas sur seĝo

NDLR: dankon kaj gratulon al Menĉu (laŭ la subskribo, kiun ŝi elektis) pro tiu ĉi unua esperantlingva artikolo!

III. Vintra mateno

La vintrobesto glacispire
stratojn kaj en kortoj snufas,
levante paperbulojn gire;
forgalope eke hufas
trans kampojn de la frosta koro,
el kiu frapas ĝi martele
ĝemojn de la tempoloro
duriĝanta sendegele.

snufi = *renifler*

bulo = *boule*

giri = *tourner en rond*

hufo = *sabot*

IV. Primavera

Miaj verdaj printempenroj
freŝe ekfolias
sub liutaj ventkadencoj.
Voĉoj en mi krias,
arĝentarpeĝoj de la koro,
ke konvolucias
en ĉiu tigo de la sensoj,
post la jaroj sebedoro,
jubilonata flava floro.

liuto = *luth*

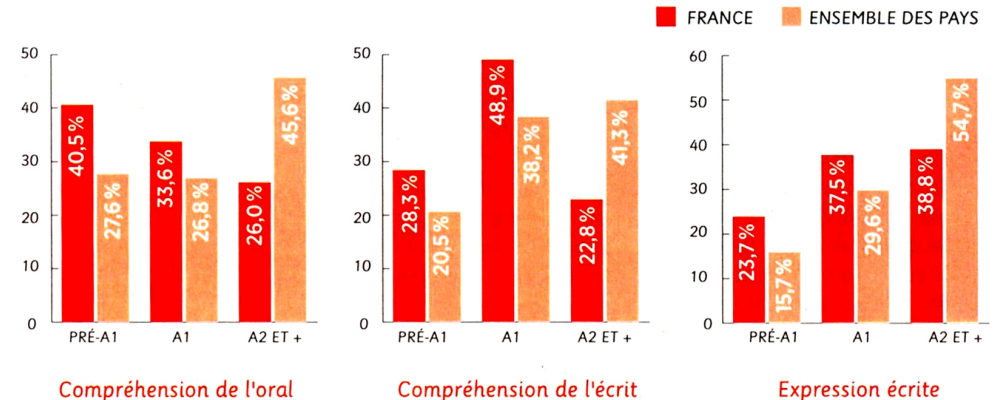
konvolucii = *convoluter*

tigo = *tige*

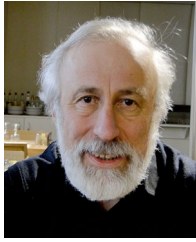
senso = *sens* sebo = *suie*

LANGUES ETRANGERES : LOIN DU COMPTE

Je vous avais déjà entretenu de l'enseignement des langues à l'école primaire (informilo n°84). L'évaluation de la maîtrise d'une langue se fait depuis 2001 avec le Cadre Européen Commun de Référence pour les langues (CECR) qui comporte six niveaux (A1, A2, B1, B2, C1, C2). Il est ainsi possible faire des évaluations et donc des comparatifs des divers pays européens. En voici un datant de juin 2012 et émanant du Ministère de l'Éducation Nationale qui donne le niveau de compétences en langues en Europe en fin de scolarité obligatoire (14-16 ans).

Près de la moitié des jeunes européens ne maîtrise pas le niveau A2 (prescrit en fin de scolarité obligatoire) ni le niveau A1 qui devrait être atteint à la fin de l'école primaire. On constate une nouvelle fois que les élèves français sont en dessous de la moyenne des autres pays. Alors, à quand l'espéranto ?

MICHAEL BRONSTEIN EN PERIGORD

Au cours d'une tournée en France de plus d'un mois, Michaël Bronstein a fait une halte remarquée en Dordogne : plus de 80 élèves du lycée Bertran de Born et 35 espérantistes ont bravé la neige pour l'écouter, à Périgueux et à Boulazac.

Nous vous proposons ci-dessous un extrait du rapport qu'il a envoyé aux organisateurs de la tournée.

La organizo en ĉiuj lokoj estis senriproĉa. Kelkaj malfruoj aŭ ŝanĝoj de la planita vojo okazis nur pro SNCF aŭ pro la vetero. Entute mi opinias la turneon sukcesa kaj utila, supozeble, kiel ĉiuj antaŭaj turneoj, organizitaj de Esperanto-France, pri kiuj mi estis aŭdinta multajn bonaj vortojn diversloke.

Dum la tuta vojaĝo mi restadis kun afablaj homoj, kiuj renkontis kaj adiaŭis min en la stacidomoj, veturigis, loĝigis, regalis, ekskursigis, teknike helpis miajn prezentadojn, eĉ kelkloke lavis kaj gladis miajn vestaĵojn (kio ja bezonatas ĉe tiom longa vojaĝo). Konsiderante, ke estas multaj dekoj da ili kaj timante nevole forgesi iun, mi simple diru al ĉiuj-ĉiuj miaj plej sinceran dankon.

Mi komencis mian agadon de turneanta esperantisto en 1993 per granda turneo en Francio. Vicaj grandaj turneoj en Francio okazis ĉiun dekan jaron, do - en 2003 kaj 2013 (estis ankaŭ kelkaj malpli grandaj). Ene de tiuj 20 jaroj okazis ĉ. 40 turneoj en multaj eŭropaj kaj alikontinentaj landoj. Supozeble, la agadperiodo estas estiminda por ke mi rajtu emeritiĝi, dirinte, ke tiu ĉi lasta turneo efektive estas la lasta. Tio ne signifas, ke mi ne plu partoprenos esperantistajn amasaraĝojn, sed miaj kompatindaj valizo kaj gitaro (kune kun mi mem) pace ripozu almenaŭ de longdaŭraj vagadoj tra la urboj kaj vilaĝoj de la Tero. Tamen, se en 2023 la francaj esperantistoj refoje vokos min por prelegi, kaj se mi tiutempe restados irkapabla - certe, mi prenos saketon kun medikamentoj kaj ekmovos la knarajn ostojn direkte al via lando.

Mikaelo

regali = *offrir, régaler*

gladi = *repasser*

vico = *rang, tour*

vicaj = *à leur tour, successives*

ĉiun dekan jaron = *chaque dixième année (mot à mot) = tous les dix ans*

ĉ. = *abréviation pour ĉirkaŭ = autour de, environ*

vagi = *errer, vagabonder*

knari = *grincer*

osto = *os*

L'humour de Michaël a encore frappé ! Il espère pouvoir nous donner rendez-vous dans dix ans... et nous l'espérons de tout cœur avec lui.

Dès son arrivée à Périgueux, Michaël Bronstein a rejoint le lycée Bertran de Born, où il a présenté son pays lors d'une conférence (photo du bas). Ses propos étaient traduits du russe par Nadia Boitard. Mais Michaël n'a pas oublié d'évoquer l'espéranto, ce qui a suscité intérêt et questions. Il a d'ailleurs chanté et fait chanter les élèves en russe et en espéranto.

Le lendemain matin, il offrait des livres à la bibliothèque de Bassillac, qui ouvrait ses portes au public pour la première fois ce jour-là, avant de visiter la vieille ville de Périgueux, où il partagea un petit coin de parapluie avec Françoise, Anne-Sophie et Martine. L'après-midi, il était l'invité d'honneur de la galette des rois du Groupe Espérantiste Périgourdin, qu'il régala de ses chansons.

